

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, III-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
III-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukirimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

DUAL TA'LIM ASOSIDA TEXNIKA FANLARINI O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH: ELEKTR ENERGETIKASI TA'LIMI MISOLIDA.....	14
Zoxidov Ikboljon Zokirjonovich	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING VOSITALARINING SAVDO HAJMINI OSHIRISHDAGI IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	20
Raxmonova Feruza Musakulovna	
MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT ARALASHUVINING IQTISODIY ASOSLARI	27
Yerjanov Shohrux Kabil o'g'li	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ РИСКОВ НА ПРОДОВОЛЬСТВЕННУЮ БЕЗОПАСНОСТЬ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	34
Нуруллаева Гулнара Коптлеуовна	
KORPORATIV BOSHQARUVDA NOMOLIYAVIY HISOBOT TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	39
Akmaljon Valijonov	
BYUDJET TASHKILOTLARIDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARINING HISOB, NAZORAT VA ICHKI AUDIT OBYEKTI SIFATIDAGI IQTISODIY MAZMUNI	43
Abdulazizov Aziz Anvar o'g'li	
MAMLAKATIMIZ KOMPANIYALARI BOSHQARUV JARAYONLARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHDAGI MUAMMOLAR.....	49
To'ychiboyev Nozimjon Soliyevich	
TIJORAT BANKLARIGA KAPITAL BOZORI ORQALI INVESTITSIYALARNI JALB QILISH YO'LLARI.....	58
Qurbonova Vazira Ravshan qizi	
MEVA-SABZAVOTCHILIK KOOPERATSIYALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL-MOLIYAVIY INTEGRAL INDEKSI	62
Bobojonova Shahnoza Otaxonovna	
DUNYODA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING ZAMONAVIY STRATEGIYALARI	69
Mirzamahmudova Madina Odiljon qizi	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ И ВОЗМОЖНОСТИ АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	73
Муминжонов Анварбек Сайфитдин угли	
ANSWERING BUYER CARBON-DATA REQUESTS: A MINIMUM ACCOUNTING CONTOUR FOR SECOND-TIER EXPORTERS IN EMERGING ECONOMIES.....	82
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	89
No'manov Javoxir Olimjon o'g'li	

OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHNING XORIY TAJRIBALARI

No'manov Javoxir Olimjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti tayanch doktoranti

E-mail: numanovjavokhir8@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot ishida oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarish bo'yicha Niderlandiya, Germaniya va Singapur tajribalari tahlil qilingan. Xorijiy amaliyotda logistika, xarid, ishlab chiqarish, ombor, transport va taqsimot jarayonlarini integratsiyalash, ta'minot manbalarini diversifikatsiya qilish, raqamli monitoring, mahsulot sifati va oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash hamda logistika xarajatlarini maqbullashtirishning ahamiyati yoritilgan. Xalqaro tajribani O'zbekiston oziq-ovqat sanoati korxonalariga moslashtirish orqali ta'minot uzluksizligi, resurslardan foydalanish samaradorligi, logistika samaradorligi va korxonalar raqobatbardoshligini oshirish yo'nalishlari asoslangan.

Kalit so'zlar: oziq-ovqat sanoati, ta'minot zanjiri, logistika, xalqaro tajriba, raqamli monitoring, ta'minot risklari, diversifikatsiya, oziq-ovqat xavfsizligi, logistika xarajatlari, korxonalararo integratsiya.

Аннотация: В статье проанализирован зарубежный опыт управления цепями поставок на предприятиях пищевой промышленности Нидерландов, Германии и Сингапура. Рассмотрены вопросы интеграции процессов закупки, производства, хранения, транспортировки и распределения, диверсификации источников поставок, цифрового мониторинга, обеспечения качества и безопасности пищевой продукции, а также оптимизации логистических затрат. Обоснованы направления адаптации зарубежного опыта к условиям Узбекистана для повышения устойчивости цепей поставок, эффективности использования ресурсов, логистической эффективности и конкурентоспособности предприятий.

Ключевые слова: пищевая промышленность, цепь поставок, логистика, зарубежный опыт, цифровой мониторинг, риски поставок, диверсификация, продовольственная безопасность, логистические затраты, межфирменная интеграция.

Abstract: The article analyzes international experience in supply chain management in food industry enterprises, focusing on the practices of the Netherlands, Germany, and Singapore. It examines the integration of procurement, production, warehousing, transportation, and distribution processes, diversification of supply sources, digital monitoring, food quality and safety management, and logistics cost optimization. The study identifies directions for adapting international practices to the conditions of Uzbekistan to improve supply continuity, resource efficiency, logistics performance, and the competitiveness of food industry enterprises.

Keywords: food industry, supply chain, logistics, international experience, digital monitoring, supply risks, diversification, food safety, logistics costs, inter-firm integration.

KIRISH

Oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish va iste'molchilarga yetkazib berish jarayonlarining murakkablashuvi korxonalarda ta'minot zanjirlarini samarali tashkil etish va boshqarish masalalariga e'tibor berishga undamoqda. Xomashyo va materiallarni xarid qilish, ishlab chiqarish jarayonlarini rejalashtirish, tayyor mahsulotlarni saqlash, tashish va taqsimlash bilan bog'liq jarayonlarning o'zaro bog'liqligi boshqaruv qarorlarini kompleks ravishda shakllantirishni talab etadi. Iste'molchilar talabining o'zgarishi, mahsulot assortimentining kengayishi, yetkazib berish muddatlariga qo'yiladigan talablarning ortishi hamda oziq-ovqat mahsulotlari sifatiga e'tiborning kuchayishi ta'minot zanjirining barcha bo'g'inlarini muvofiqlashtirish zaruratini kuchaytirmoqda.

Rivojlangan mamlakatlarda oziq-ovqat sanoati korxonalarining ta'minot zanjiri ishlab chiqarishning alohida bosqichi sifatida emas, balki xarid, ishlab chiqarish, logistika, saqlash, taqsimot va realizatsiya jarayonlarini birlashtiruvchi yaxlit boshqaruv tizimi sifatida shakllangan. Yetkazib beruvchilar, ishlab chiqaruvchilar, logistika operatorlari, distribyutorlar va savdo tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning yuqori darajada tashkil etilishi moddiy va axborot oqimlarining uzluksizligini ta'minlaydi. Korxona faoliyatida ta'minot zanjirining samaradorligi

xarajatlar, yetkazib berish muddati, zaxiralar aylanishi, mahsulot sifati va iste'molchilar talabini qondirish darajasi bilan bog'liq holda baholanadi.

Oziq-ovqat mahsulotlarini saqlash muddati, harorat rejimi, biologik xususiyatlari va sifat ko'rsatkichlari xorijiy amaliyotda ta'minot zanjirini boshqarishga qo'yiladigan talablarni kuchaytiradi. Xomashyoni qabul qilishdan tayyor mahsulotni iste'molchiga yetkazishgacha bo'lgan jarayonlarda mahsulotning belgilangan sharoitlarda saqlanishi va tashilishi nazorat qilinadi. Sovuq zanjir texnologiyalaridan foydalanish, mahsulot harakatini monitoring qilish, saqlash muddatlarini nazorat qilish va sifat ko'rsatkichlarini kuzatib borish oziq-ovqat mahsulotlari yo'qotishlarini kamaytirib boradi. Ta'minot zanjirining har bir bosqichida nazorat mexanizmlarining mavjudligi mahsulot sifati va xavfsizligini saqlash uchun zarur shart hisoblanadi (1-jadval).

1-jadval

Oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarish bo'yicha ilg'or xorijiy tajribaga ega davlatlar¹

No	Davlat	Ta'minot zanjirini boshqarishdagi asosiy yo'nalish	Oziq-ovqat sanoatidagi amaliy tajriba	O'zbekiston uchun o'rganiladigan jihatlari
1	Niderlandiya	Integratsiyalashgan logistika va agri-oziq-ovqat zanjiri	Ishlab chiqarish, ombor, transport, port va eksport jarayonlari o'zaro bog'langan holda tashkil etiladi. Sovuq zanjir va mahsulotni tezkor taqsimlash tizimlari rivojlangan.	Logistika markazlarini rivojlantirish, sovuq zanjirni takomillashtirish, ishlab chiqarish va eksport jarayonlarini integratsiyalash.
2	Germaniya	Raqamlashtirish va avtomatlashtirilgan logistika	Oziq-ovqat mahsulotlari harakatida avtomatlashtirilgan omborlar, elektron axborot almashinuvi, mahsulotni kuzatish va sifat nazorati tizimlaridan foydalaniladi.	Raqamli ombor boshqaruvi, avtomatlashtirilgan logistika va ta'minot zanjirining kuzatuvchanligini rivojlantirish.
3	Singapur	Ta'minot barqarorligi va manbalarni diversifikatsiya qilish	Oziq-ovqatning 90 foizdan ortig'i import qilinadi. Shu sababli import manbalarini diversifikatsiya qilish, zaxiralar yaratish, mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirish va xalqaro hamkorlikka taylaniladi.	Muqobil etkazib beruvchilarni shakllantirish, strategik zaxiralarni boshqarish va ta'minotdagi uzilishlarga tayyorgarlik tizimini kuchaytirish.
4	Yaponiya	Aniqlik, sifat va texnologik boshqaruv	Ishlab chiqarish va logistika jarayonlarini aniq rejalashtirish, mahsulot sifatini nazorat qilish, avtomatlashtirish va etkazib berish muddatlarini qisqartirishga katta e'tibor qaratiladi.	Ishlab chiqarish va logistika jarayonlarini aniq rejalashtirish, sifat nazorati va avtomatlashtirishni kuchaytirish.
5	Daniya	Barqaror va hamkorlikka asoslangan ta'minot zanjiri	Ishlab chiqaruvchilar, qayta ishlovchilar va distribyutorlar o'rtasidagi hamkorlik, ekologik samaradorlik va resurslardan oqilona foydalanish rivojlangan.	Korxonalararo hamkorlikni kuchaytirish, resurslardan samarali foydalanish va ekologik barqaror logistika tizimini rivojlantirish.
6	Fransiya	Ishlab chiqarish, qayta ishlash va taqsimot integratsiyasi	Agri-oziq-ovqat sektori keng ishlab chiqarish bazasi, qayta ishlash korxonalari va rivojlangan taqsimot tarmoqlari bilan ajralib turadi. Mahsulot sifati va oziq-ovqat xavfsizligiga yuqori talab qo'yiladi.	Xomashyo ishlab chiqarish, qayta ishlash va tayyor mahsulot taqsimotini yagona zanjir sifatida boshqarish.
7	Buyuk Britaniya	Kuzatuvchanlik va oziq-ovqat xavfsizligi	Mahsulotning kelib chiqishi, harakatlanishi va realizatsiyasi bo'yicha axborotlarni boshqarish, chakana savdo tarmoqlari bilan integratsiya va oziq-ovqat xavfsizligini nazorat qilish rivojlangan.	Traceability tizimlarini joriy etish, mahsulot harakatini raqamli kuzatish va oziq-ovqat xavfsizligini kuchaytirish.
8	AQSh	Katta hajmli logistika va ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv	Keng hudud bo'ylab oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish, saqlash, tashish va taqsimlashning yirik tarmoqlari mavjud. Ma'lumotlar tahlili va avtomatlashtirish ta'minot zanjiri boshqaruvida keng qo'llanadi.	Yirik logistika markazlarini rivojlantirish, ma'lumotlar asosida rejalashtirish va taqsimot jarayonlarini avtomatlashtirish.
9	Kanada	Uzoq masofali logistika va xalqaro ta'minot	Keng geografik hudud va eksport yo'nalishlarining mavjudligi transport, ombor va xalqaro ta'minot jarayonlarini muvofiqlashtirishni talab qiladi.	Uzoq masofali tashuvlarni boshqarish, eksport logistikasini takomillashtirish va transport infratuzilmasidan samarali foydalanish.
10	Avstraliya	Eksportga yo'naltirilgan va risklarga moslashuvchan ta'minot	Uzoq masofali eksport yo'nalishlari, xalqaro bozorlarga mahsulot etkazib berish, sovuq zanjir va logistika risklarini boshqarish amaliyoti rivojlangan.	Eksport logistikasini rivojlantirish, sovuq zanjirni kengaytirish va tashqi bozorlar bilan bog'liq ta'minot risklarini boshqarish.

1 Manba: Muallif ishlanmasi.

Xalqaro amaliyotda ta'minot zanjirining samaradorligini oshirish korxona ichidagi jarayonlar bilan tashqi hamkorlikni bir tizimga birlashtirish orqali amalga oshirilmoqda. Yetkazib beruvchilar bilan uzoq muddatli iqtisodiy munosabatlarni shakllantirish, ishlab chiqarish va logistika rejalarini muvofiqlashtirish, zaxiralarni talabga mos boshqarish hamda mahsulot harakatini nazorat qilish korxonalar tomonidan keng qo'llanilmoqda. Bunday yondashuv ta'minot zanjiridagi bo'g'inlarning emas, butun tizimning iqtisodiy natijalarini hisobga olishga asoslanadi. Natijada xarajatlarni qisqartirish, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish va mahsulotni bozorga yetkazish muddatlarini maqbullashtirishga erishiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Martin Christopher ta'minot zanjirini yetkazib beruvchilardan yakuniy iste'molchigacha bo'lgan jarayonlarni yagona tizimda muvofiqlashtirishga asoslangan boshqaruv konsepsiyasi sifatida izohlaydi². Omar Ahumada va J. Rene Villalobos agri-oziq-ovqat ta'minot zanjirlarida ishlab chiqarish, taqsimot va logistika jarayonlarini integratsiyalash, mahsulotning tez buziluvchanligi hamda xavfsizlik talablarini hisobga olish zarurligini asoslaydilar³. I-Hsuan Su, Lin Wu va Kim Hua Tan esa oziq-ovqat ta'minot zanjirlarining barqarorligi va chidamliligini raqamli texnologiyalar, axborot almashinuvi hamda risklarni boshqarish bilan bog'laydilar⁴. Ushbu qarashlar oziq-ovqat sanoatida ta'minot zanjirini boshqarishda integratsiya, raqamlashtirish va moslashuvchanlikni asosiy ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilash imkonini beradi.

L.V.Paraxina oziq-ovqat sanoati korxonalarida resurslarni tejash faoliyatini boshqarish va undan foydalanish samaradorligini oshirish masalalariga e'tibor qaratib, xarajatlarni maqbullashtirishni korxona faoliyatining muhim sharti sifatida ko'rsatadi⁵. Sh.A.Musostov oziq-ovqat va qayta ishlash korxonalarining strategik rivojlanish yo'nalishlarini shakllantirish masalalarini o'rganib, ishlab chiqarish salohiyati va bozor imkoniyatlaridan samarali foydalanishga urg'u beradi⁶. S.A.Nikitin va L.V.Paraxina esa resurslarni tejash jarayonlarini byudjetlashtirish bilan bog'lash orqali korxonalarda resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish imkoniyatlarini asoslaydi⁷. Ushbu tadqiqotlar ta'minot zanjirini boshqarishda resurs tejamkorligi, xarajatlarni nazorat qilish va strategik rejalashtirishning o'zaro bog'liqligini ko'rsatadi.

N.M.Ziyavitdinova oziq-ovqat sanoati korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish, ishlab chiqarish salohiyatidan foydalanish va bozor faoliyatini takomillashtirish masalalarini tadqiq etgan⁸. N.I.Saidaxmedova oziq-ovqat sanoatining rivojlanish tendensiyalari va oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash bilan bog'liq masalalarni yoritib, ishlab chiqarish va iste'mol o'rtasidagi barqaror aloqalarning ahamiyatini ko'rsatadi⁹. N.S.Dehqonova oziq-ovqat sanoatida ishlab chiqarish samaradorligini mahsulot tannarxi, sotuv hajmi, tushum va moliyaviy natijalar orqali baholashga e'tibor qaratadi¹⁰. Mazkur qarashlar O'zbekiston sharoitida ta'minot zanjirini boshqarishni ishlab chiqarish samaradorligi, oziq-ovqat xavfsizligi, resurslardan foydalanish va korxonalarining raqobatbardoshligi bilan uzviy bog'liq holda o'rganish zarurligini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarishning xorijiy tajribasini o'rganish va uni O'zbekiston sharoitida qo'llash imkoniyatlarini aniqlashga yo'naltirildi. Tadqiqotda tizimli yondashuv asosida xarid, xomashyo ta'minoti, ishlab chiqarish, ombor, transport, taqsimot va realizatsiya jarayonlari o'zaro bog'liq elementlar sifatida ko'rib chiqildi. Niderlandiya, Germaniya va Singapur tajribalari qiyosiy tahlil qilinib, ularning ta'minot zanjirini integratsiyalash, logistika xarajatlarni boshqarish, ta'minot manbalarini diversifikatsiya qilish, yetkazib beruvchilar faoliyatini monitoring qilish, raqamli texnologiyalardan

2 Christopher, M. (2016). Logistics & supply chain management (5th ed.). Pearson Education Limited, 1–26.

3 Ahumada, O., & Villalobos, J. R. (2009). Application of planning models in the agri-food supply chain: A review. *European Journal of Operational Research*, 196(1), 1–20. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2008.02.014>

4 Akkerman, R., Farahani, P., & Grunow, M. (2010). Quality, safety and sustainability in food distribution: A review of quantitative operations management approaches and challenges. *OR Spectrum*, 32(4), 863–904. <https://doi.org/10.1007/s00291-010-0223-2>

5 Парахина, Л. В. (2013). Управление ресурсосберегающей деятельностью и оценка её эффективности на предприятиях пищевой промышленности. *Орёл*. 1–24.

6 Мусостов, Ш. А. (2018). Формирование стратегии развития пищевых и перерабатывающих предприятий АПК: на примере Республики Дагестан. *Махачкала*. 1–172.

7 Никитин, С. А., & Парахина, Л. В. (2012). Управление ресурсосбережением на предприятиях пищевой промышленности с использованием системы бюджетирования. *Технология и товароведение инновационных пищевых продуктов*, 6(17), 99–105.

8 Ziyavitdinova, N. M. (2006). Oziq-ovqat sanoati korxonalari faoliyati iqtisodiy samaradorligini oshirish (Buxoro viloyati misolida) [Dissertatsiya]. Toshkent. 1–155.

9 Saidaxmedova, N. I. (2020). Bozor iqtisodiyoti sharoitida oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatleri va yo'nalishlari [DSc dissertatsiyasi avtoreferati]. Toshkent. 1–78-betlar.

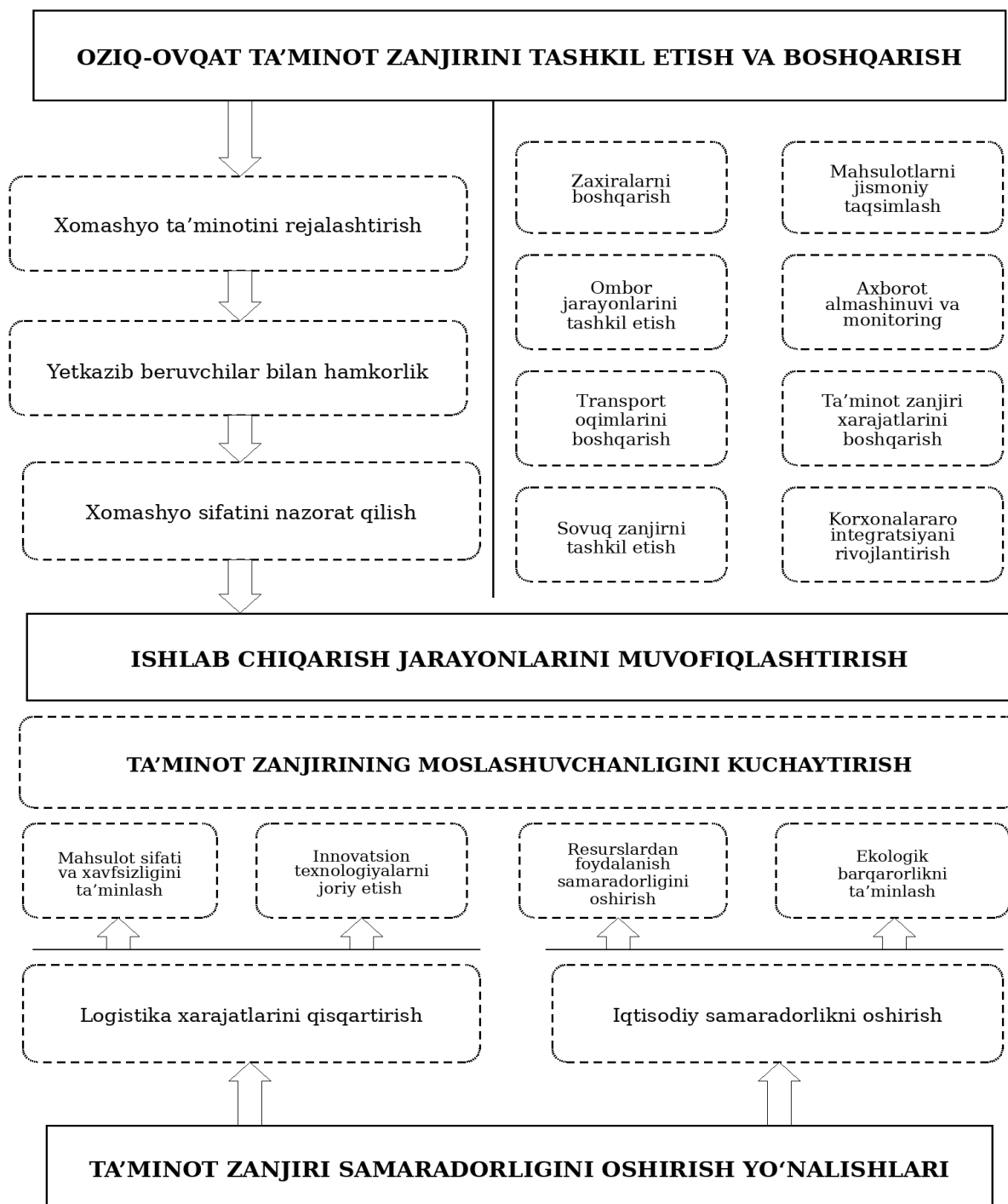
10 Dehqonova, N. S. (2022). Oziq-ovqat sanoati korxonalari faoliyatini samarali rivojlantirish [PhD dissertatsiyasi avtoreferati]. Toshkent. 1–60-betlar.

foydalanish va oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashga oid amaliy jihatlari baholandi. Tadqiqot jarayonida qiyosiy tahlil, tizimli tahlil, umumlashtirish va induksiya usullaridan foydalanildi. Qiyosiy tahlil orqali turli mamlakatlarning ta'minot zanjirini boshqarish xususiyatlari aniqlanib, tizimli tahlil yordamida ushbu tajribalarning O'zbekiston oziq-ovqat sanoati korxonalari faoliyatiga mos keluvchi jihatlari belgilandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

"Niderlandiyada oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarish ishlab chiqarish va logistika jarayonlarini yagona tizimga bog'lash tamoyiliga asoslanadi (1-rasm).

1-rasm. Niderlandiya tajribasida oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarish¹¹

11 Manba: Muallif ishlanmasi.

Xomashyoni yetkazib berish, mahsulotni qayta ishlash, omborlarda saqlash, transportirovka qilish va bozorlar bo'yicha taqsimlash jarayonlari o'zaro muvofiqlashtiriladi. Oziq-ovqat mahsulotlarining saqlash muddati va tashish sharoitlariga yuqori talablar qo'yilishi logistika qarorlarini ishlab chiqarish rejasi bilan uyg'unlashtirishni talab qiladi.

Innovatsion yechimlardan foydalanish Niderlandiya oziq-ovqat ta'minot zanjirlarida fizik taqsimot jarayonlarini takomillashtirishning asosiy vositalaridan biridir. Transport jarayonlarini qayta tashkil etish, yuklarni samarali birlashtirish, yetkazib berish marshrutlarini maqbullashtirish va resurslardan foydalanishni yaxshilash orqali taqsimot xarajatlarini kamaytirishga erishiladi. Innovatsiyalarni joriy etishda iqtisodiy samaradorlik bilan bir qatorda ekologik ta'sir ham hisobga olinadi. Transport vositalarining ortiqcha qatnovlarini kamaytirish, energiya sarfini nazorat qilish va mahsulot harakatini maqbullashtirish ta'minot zanjirining umumiy samaradorligiga ta'sir qiladi. Korxonalar o'rtasidagi hamkorlik innovatsion yechimlarning ta'minot zanjirining bir nechta bo'g'inlariga tarqalishida alohida o'rin tutadi¹².

Germaniyada oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarish korxonaning ichki jarayonlari bilan cheklanmay, xomashyo yetkazib beruvchilar, ishlab chiqaruvchilar, qayta ishlavchilar, logistika operatorlari, distribyutorlar va chakana savdo subyektlari o'rtasidagi munosabatlarni ham qamrab oladi. Ta'minot zanjirining samaradorligi iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda ekologik va ijtimoiy talablarning bajarilishi bilan ham bog'lanadi. 2025-yilda e'lon qilingan tadqiqotlarda Germaniyaning agri-oziq-ovqat zanjirida korxonalar zimmasidagi ekologik va ijtimoiy majburiyatlarni nazorat qilish, ta'minot zanjiridagi xavflarni aniqlash va ularni kamaytirish masalalari ko'rib chiqilgan. Germaniyada ta'minot zanjirlarida korporativ mas'uliyatni kuchaytiruvchi qonunchilik yirik korxonalardan yetkazib beruvchilar faoliyatini tekshirish, xavflarni aniqlash, hujjatlashtirish va aniqlangan muammolar bo'yicha choralar ko'rishni talab qiladi.

Ta'minot zanjirida mas'uliyatni taqsimlash masalasi Germaniya agri-oziq-ovqat tizimining boshqaruv mexanizmlarida alohida o'rin tutadi. Fermer xo'jaliklari, qayta ishlash korxonalari, savdo tashkilotlari va iste'molchilar oziq-ovqat tizimining turli bo'g'inlarida faoliyat yuritadi, biroq barqaror rivojlanish bilan bog'liq vazifalarning kim tomonidan bajarilishi bo'yicha qarashlar bir xil emas. Germaniyadagi turli zanjir ishtirokchilarining o'zgarishlarni amalga oshirish imkoniyati va javobgarligi haqidagi qarashlar o'rganilgan. Jamoaviy va hamkorlikka asoslangan yondashuvlar mavjudligi ko'rsatilgan bo'lsa-da, ayrim ishtirokchilar mas'uliyatni boshqa bo'g'inlarga yuklash tendensiyasiga ega ekani qayd etilgan. Bu holat ta'minot zanjirini boshqarishda faqat shartnomaviy aloqalar emas, balki manfaatlar, vakolatlar va javobgarlikning aniq taqsimlanishi ham zarurligini ko'rsatadi¹³.

Singapurda oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarish mamlakatning importga yuqori darajada bog'langan oziq-ovqat tizimi sharoitida ta'minot uzluksizligini saqlash, yetkazib berish manbalarini diversifikatsiya qilish va bozor xavflarini nazorat qilishga yo'naltirilgan. Oziq-ovqat mahsulotlarining katta qismi xorijdan olib kelinishi uchun xarid geografiyasini kengaytirish, bir nechta yetkazib beruvchilar bilan ishlash va xalqaro logistika kanallarini barqaror saqlash zaruratini yuzaga keltiradi. Ta'minot zanjirini boshqarishda yetkazib beruvchini tanlash narx va hajm ko'rsatkichlari bilan bir qatorda mahsulot sifati, oziq-ovqat xavfsizligi talablari, yetkazib berish barqarorligi va tashqi bozorlardagi risklarni ham hisobga oladi.

Import manbalarining diversifikatsiyasi Singapur oziq-ovqat ta'minot zanjirini boshqarish tizimining yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Oziq-ovqat mahsulotlarini ko'plab mamlakatlardan xarid qilish bitta geografik hududga yoki alohida yetkazib beruvchiga yuqori darajada qaramlikni kamaytiradi. Go'sht, tuxum va boshqa yuqori xavfli mahsulotlar bo'yicha yetkazib beruvchi mamlakatlarga nisbatan akkreditatsiya va nazorat talablari qo'llanadi. Korxonalarning xarid siyosatida muqobil yetkazib beruvchilar bazasini shakllantirish, shartnomaviy munosabatlarni diversifikatsiya qilish va yetkazib berish kanallarini oldindan rejalashtirish ta'minot zanjirining uzluksizligini saqlashga qaratiladi.

Singapur tajribasini O'zbekiston oziq-ovqat sanoati korxonalarida qo'llashda ta'minot manbalarini diversifikatsiya qilish, muqobil yetkazib beruvchilar bazasini shakllantirish, mahsulot xususiyatlariga mos zaxira siyosatini ishlab chiqish, oziq-ovqat xavfsizligi nazoratini kuchaytirish va ta'minot risklarini raqamli monitoring qilish yo'nalishlaridan foydalanish mumkin. Korxonalarning xarid siyosatida mahalliy va xorijiy manbalar o'rtasidagi nisbatni maqbullashtirish, logistika yo'nalishlarini diversifikatsiya qilish va favqulodda ta'minot rejalarini ishlab chiqish zanjirning barqarorligini oshiradi. Singapur tajribasi oziq-ovqat sanoatida ta'minot zanjirini boshqarishda diversifikatsiya, zaxiralarni boshqarish, mahalliy ishlab chiqarish, oziq-

12 Akkerman, R., Farahani, P., & Grunow, M. (2010). Quality, safety and sustainability in food distribution: A review of quantitative operations management approaches and challenges. *OR Spectrum*, 32, 863–904. <https://doi.org/10.1007/s00291-010-0223-7>

13 Hector, V., Friedrich, J., Schlaile, M. P., Panagiotou, A., & Bieling, C. (2025). From farm to table: Uncovering narratives of agency and responsibility for change among actors along agri-food value chains in Germany. *Agriculture and Human Values*, 42, 1805–1827. <https://doi.org/10.1007/s10460-025-10732-1>

ovqat xavfsizligi, raqamli monitoring va xalqaro hamkorlikni yagona boshqaruv tizimida uyg'unlashtirish yondashuvlarini ko'rsatadi.

Niderlandiya tajribasini O'zbekiston oziq-ovqat sanoati korxonalariga tatbiq etishda ta'minot zanjirining barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'langan holda boshqarish yondashuvi qo'l keladi. Xarid, ishlab chiqarish, ombor, transport va taqsimot xarajatlarini yagona tizimda baholash korxonaning umumiy xarajatlar tarkibini aniqroq ko'rsatadi. Jismoniy taqsimot jarayonlarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash, logistika marshrutlarini maqbullashtirish, transport va ombor operatsiyalarini muvofiqlashtirish hamda iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan ekologik mezonlarni birgalikda baholash mahalliy korxonalar uchun qo'llanishi mumkin bo'lgan yo'nalishlarni shakllantiradi. Niderlandiya amaliyotining mahalliy ishlab chiqarish, xomashyo ta'minoti, logistika infratuzilmasi va ichki bozor talablariga moslashtirilishi oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Germaniya tajribasini O'zbekiston oziq-ovqat sanoati korxonalariga tatbiq etishda ta'minot zanjiridagi barcha ishtirokchilarning vazifalari va javobgarligini aniq belgilash, yetkazib beruvchilar faoliyatini monitoring qilish, ekologik va ijtimoiy xavflarni baholash, shartnomaviy munosabatlarni muvozanatlashtirish hamda buyurtma va axborot almashinuvi jarayonlarini takomillashtirish yo'nalishlari qo'llanishi mumkin. Oziq-ovqat yo'qotishlarini kamaytirish uchun ishlab chiqarish hajmi, mahsulot sifati, chakana savdo talablari va buyurtmalar o'rtasidagi muvofiqlikni kuchaytirish talab etiladi. Ta'minot zanjirining boshqaruv tizimiga risklarni monitoring qilish, yetkazib beruvchilar faoliyatini baholash va hujjatlashtirish mexanizmlarini kiritish korxonalarning barqarorligini oshiradi va ta'minot zanjirini samarali boshqarishni ta'minlaydi.

Singapur, Germaniya va Niderlandiya tajribalarini O'zbekiston oziq-ovqat sanoati korxonalarida birgalikda qo'llash ta'minot manbalarini diversifikatsiya qilish, raqamli monitoringni rivojlantirish, yetkazib beruvchilar faoliyatini baholash va ta'minot zanjirining barcha bo'g'inlarini integratsiyalashga asoslanadi. Singapur tajribasidan muqobil yetkazib beruvchilarni shakllantirish, strategik zaxiralarni boshqarish va risklarni nazorat qilish mexanizmlari, Germaniya tajribasidan yetkazib beruvchilar va savdo subyektlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish hamda oziq-ovqat yo'qotishlarini kamaytirishga yondashuvlar, Niderlandiya tajribasidan esa logistika, ombor, transport va taqsimot jarayonlarini yagona tizimda boshqarish usullari olinadi. Bu yondashuvlarni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish oziq-ovqat korxonalarida ta'minot uzluksizligi, mahsulot xavfsizligi, logistika samaradorligi va raqobatbardoshlikni oshirishga qaratilgan boshqaruv tizimini shakllantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Oziq-ovqat sanoati korxonalarida ta'minot zanjirini boshqarishning xorijiy tajribasi xomashyo ta'minotidan tayyor mahsulotni yakuniy iste'molchiga yetkazishgacha bo'lgan jarayonlarni yagona tizim asosida muvofiqlashtirish, moddiy, axborot va moliyaviy oqimlarni boshqarish, logistika xarajatlarini maqbullashtirish hamda ta'minotdagi xavflarni kamaytirishga yo'naltirilgan boshqaruv yondashuvlarini qamrab oladi.

Rivojlangan boshqaruv tizimlarida yetkazib beruvchilar bilan barqaror hamkorlikni yo'lga qo'yish, xomashyo va tayyor mahsulot zaxiralarini ishlab chiqarish hamda bozor talabiga mos shakllantirish, mahsulot sifati va oziq-ovqat xavfsizligini barcha bosqichlarda nazorat qilish, raqamli texnologiyalar orqali jarayonlarni kuzatish va resurslardan samarali foydalanish ta'minot zanjirining uzluksizligini qo'llab-quvvatlaydi. Oziq-ovqat mahsulotlarining tez buziluvchanligi, talabning o'zgaruvchanligi, saqlash va tashish sharoitlariga yuqori talablar mavjudligi ta'minot zanjirini boshqarishda tezkor rejalashtirish va muvofiqlashtirishni talab etadi. Xorijiy yondashuvlarni O'zbekiston oziq-ovqat sanoati korxonalarining ishlab chiqarish quvvati, xomashyo bazasi, logistika infratuzilmasi va bozor sharoitlariga moslashtirish ta'minot jarayonlarini takomillashtiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Christopher, M. (2016). Logistics & supply chain management (5th ed.). Pearson Education Limited, 1–26.
2. Ahumada, O., & Villalobos, J. R. (2009). Application of planning models in the agri-food supply chain: A review. *European Journal of Operational Research*, 196(1), 1–20. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2008.02.014>
3. Akkerman, R., Farahani, P., & Grunow, M. (2010). Quality, safety and sustainability in food distribution: A review of quantitative operations management approaches and challenges. *OR Spectrum*, 32(4), 863–904. <https://doi.org/10.1007/s00291-010-0223-2>
4. Парахина, Л. В. (2013). Управление ресурсосберегающей деятельностью и оценка её эффективности на предприятиях пищевой промышленности. *Орёл*. 1–24.

5. Мусостов, Ш. А. (2018). Формирование стратегии развития пищевых и перерабатывающих предприятий АПК: на примере Республики Дагестан. Махачкала. 1–172.
6. Никитин, С. А., & Парахина, Л. В. (2012). Управление ресурсосбережением на предприятиях пищевой промышленности с использованием системы бюджетирования. Технология и товароведение инновационных пищевых продуктов, 6(17), 99–105.
7. Ziyavitdinova, N. M. (2006). Oziq-ovqat sanoati korxonalari faoliyati iqtisodiy samaradorligini oshirish (Buxoro viloyati misolida) [Dissertatsiya]. Toshkent. 1–155.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>